

Torsås
kommun

Funktionshinderpolitiskt program för Torsås kommun

Ett kommunalt program baserad på FN:s standardregler för delaktighet och jämlikhet för människor med funktionsnedsättning. Till programmet hör en handlingsplan.

Antaget av Kommunfullmäktige 2013-03-18, § 39

Tidigare beslut i kommunstyrelsens arbetsutskott

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade 2006-09-05 att en översyn av alla offentliga miljöer skulle göras samt att tidigare sedan många år utarbetad handikappguide skulle användas som inventeringsmaterial. Ett nytt beslut togs i kommunstyrelsens arbetsutskott 2006-10-23 att tillsätta en arbetsgrupp som ska arbeta med en gemensam handlingsplan för tillgänglighet i Torsås kommun. I kommunstyrelsens arbetsutskott 2007-04-03 föredrogs nationella mål med handikappolitiken och hur det handikappolitiska arbetet särskilt ska inriktas på i landet och ute i kommunerna, av LSS handläggare Lena Gustafsson. Arbetsutskottet uppdrog att en arbetsgrupp ska ta fram förslag till ett handikappolitiskt program. Alla kommunala förvaltningar/bolag har utsett representanter liksom handikapporganisationen DHR:s lokalförening i Torsås i arbetsgruppen. Sammanfattande för arbetsgruppen har LSS handläggare Lena Gustafsson varit.

Förslag till ett funktionshinderpolitiskt program presenterades i kommunstyrelsens arbetsutskott 2007-10-02 och arbetsgruppen fick fortsatt uppdrag att ta fram ett förslag till en handlingsplan med åtgärdsförslag. Förslag på en kommunal handlingsplan, som ett komplement till det handlingspolitiska programmet presenterades 2008-03-18 i kommunstyrelsens arbetsutskott, men av olika anledningar avstannade arbetet och det funktionshinderpolitiska programmet kom aldrig till politisk beredning.

Ärendet har aktualiserats på nytt efter att tf socialchef i november 2011 utarbetat ett förslag till Strategi till funktionshinderpolitik. Förslaget har varit i socialnämnden för beredning, utan ställningstagande. Socialnämnden har i stället valt att lämna över beredningen till kommunstyrelsens behandling för att få ett kommunövergripande perspektiv.

Varför behövs ett funktionshinderpolitiskt program?

Samhällets vilja har de sista decennierna varit att öka möjligheten för personer med funktionsnedsättning att bo och verka i samhället på samma villkor som övriga kommuninnevånare. Det medför att den fysiska miljön måste anpassas för att alla ska kunna röra sig obehindrat i sin närmiljö. Ökad tillgänglighet för funktionsnedsatta betyder också ökad tillgänglighet för alla andra – kommunens mångfald och rikedom ökar.

Ett handlingsprogram har som syfte:

Mål och åtgärder för Torsås kommun

De mål och åtgärder som beskrivs i planen är de som förvaltningar, helägda bolag och övriga verksamheter ska arbeta med under planperioden 2012-2015

Det funktionshinderpolitiska programmet ska handla om hur Torsås kommun ska arbeta med funktionshinderfrågorna där kommunens långsiktiga och kortsiktiga ambitioner samlas genom Det förslag på åtgärder. Genom att inventera och utvärdera nuläget i kommunen är syftet att identifiera och undanröja hinder. Planen utgår från FN:s standardregler om delaktighet och jämlikhet för människor med funktionsnedsättning. Människor med funktionsnedsättning utgör ca 10 % av befolkningen, vilket innebär ca 700 personer för Torsås del. I samhället finns idag ett stort antal personer med en eller flera funktionsnedsättningar. Dessa kan vara mycket olika och ha mycket olika orsaker. Funktionsnedsättningar kan till exempel vara synliga eller mindre synliga, livslånga eller drabba vid något tillfälle i livet.

När samhället inte klarar att tillgodose en persons delaktighet på grund av funktionsnedsättning är detta ett funktionshinder. För att nå full delaktighet för alla, måste de brister och hinder som finns i samhället åtgärdas. I planen finns förslag på visioner och inriktningsmål inom olika åtgärdsområden för att nå målet – en ökad tillgänglighet och ett bättre bemötande. För att nå framgång med funktionshinderfrågorna behövs fortsatt ökad medvetenhet, samverkan på alla nivåer och långsiktig planering.

Programmet kräver formulerade övergripande mål för funktionshinderpolitiken, som ska kopplas till kommunens strategikarta för att vidare kunna behandlas neråt i nämnder, styrelser och förvaltningar.

Mål

Övergripande nationella mål för funktionshinderpolitiken

Det funktionshinderpolitiska programmet har sin grundläggande utgångspunkt i FN:s förklaring om de mänskliga rättigheterna. I denna slås fast att alla människor har lika värde och samma rättigheter samt att alla människor ska kunna ta del av sina mänskliga rättigheter på jämlika villkor, oavsett funktionsförutsättningar.

2006 tydliggjordes de mänskliga rättigheterna för personer med funktionsnedsättning i en särskild konvention. Denna undertecknades av Sverige 2008 och dess principer blev därmed grundläggande för den svenska funktionshinderpolitiken.

Sveriges nationella funktionshinderpolitik fastställs i den nationella handlingsplanen, *Från patient till medborgare* (prop. 1999/2000:79).

Denna bygger på följande mål:

- En samhällsgemenskap med mångfald som mål.
- Utformning av samhället så att människor med funktionsnedsättning blir fullt delaktiga i samhällslivet.
- Jämställdhet mellan män/pojkar och kvinnor/flickor med funktionsnedsättning.

För att nå dessa mål ska arbetet framförallt inriktas på att:

- Identifiera och undanröja hinder för full delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning.
- Förebygga och bekämpa diskriminering av personer med funktionsnedsättning.
- Skapa förutsättningar för självständighet och självbestämmande för personer med funktionsnedsättning.

Politikens inriktning innebär ett perspektivskifte, istället för att utgå från personers egenskaper så är samhällets förmåga att undanröja hinder för delaktighet det centrala. Eftersom grunden är en samhällsgemenskap är det hela samhällets ansvar att skapa möjligheter till delaktighet på jämlika villkor.

Från patient till medborgare definierar begreppen funktionshinder och funktionsnedsättning på följande sätt:

Funktionsnedsättning innebär en varaktig nedsättning av fysisk, psykisk eller intellektuell funktionsförmåga hos en person. Denna kan bero på skador eller sjukdomar som antingen fanns vid födseln, har uppstått senare eller förväntas uppstå. Funktionsnedsättning är alltså något som en person har, inte något som en person är.

Med *funktionshinder* menas de begränsningar som en person med funktionsnedsättning möter i relation till omgivningen. Funktionshinder kan vara till exempel bristande delaktighet i arbetslivet, i sociala relationer, i fritids- och kulturaktiviteter, i utbildning och i demokratiska processer. En funktionsnedsättning behöver inte vara ett hinder för delaktighet, det är

istället först om miljö och omgivning är otillgänglig som funktionshinder uppstår. Det är alltså i första hand omgivningen, inte individen, som ska anpassas. Termen handikapp bör inte användas, eftersom att det är i en persons miljö och omgivning som orsaken till funktionshindret finns.

Ansvar

Det funktionshinderpolitiska programmet ska fungera som ett tydligt redskap för kommunens alla verksamheter i deras uppgift att analysera och planera funktionshinderpolitiska åtgärder.

- Programmet är en plattform och ett arbetsinstrument för fortsatt arbete och ska förankras inom hela organisationen genom information och utbildning.
- Varje nämnd och styrelse ansvarar inom sitt område att de funktionshinderpolitiska mål som senare kommer att antas fullföljs och att medel ställs till förfogande så att angivna förändringar kan genomföras. Varje förvaltning har ett eget ansvar för att programmets innehåll och inriktning ingår i det fortlöpande arbetet vid varje verksamhetsplanering och uppföljning.
- Funktionshindersrådet är en resurs och rådets erfarenhet och kompetens ska tas tillvara. Varje nämnd och styrelse ska årligen lämna en redovisning om hur målen uppfyllts och hur det vidare arbetet planeras i respektive nämnd och styrelse.
- Kommunens bolag ska årligen redovisa till Funktionshindersrådet vilka åtgärder som vidtagits.

Behov av åtgärder/handlingsplan

Det funktionshinderspolitiska programmet kommer senare att åtföljs av en handlingsplan som ska ingå i förvaltningarnas verksamhetsplanering och uppföljning. Av den ska framgå vilka behov av åtgärder som finns de närmaste åren.

För att underlätta arbetet med funktionshinderpolitiska åtgärder i det dagliga arbetet och för att skapa en gemensam syn på aktiviteterna kring funktionshinderfrågorna, vill Torsås kommun för de närmaste åren fokusera på följande områden: **bemötande, tillgänglighet och delaktighet.**

Mål och åtgärder

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionshinder

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionshinder innehåller totalt femtio artiklar. De första artiklarna (1-4) beskriver konventionens grundprinciper (syfte, begreppsdefinitioner, allmänna principer och allmänna åtaganden). De sista (31-50) är procedurregler för genomförande, uppföljning och övervakning.

Resterande artiklar (5-30) är rättighetsartiklar: Artiklarna 5-9 beskriver övergripande rättigheter, till exempel om tillgänglighet och icke-diskriminering. Artiklarna 10-30 berör rättigheter inom ett brett spektrum specifika områden: Från rätten till arbete, utbildning och hälsa, till rättigheter om social trygghet, åsiktsfrihet, självständigt liv och deltagande i samhället.

Artiklar inom kommunens ansvar

Planen grundar sig på de artiklar i FN konventionen som ligger inom kommunens ansvar:

Artikel 5 Jämlikhet och icke-diskriminering

Artikel 6 Kvinnor med funktionsnedsättning

Artikel 7 Barn med funktionsnedsättning

Artikel 8 Medvetandegörande om situationen för personer med funktionsnedsättning

Artikel 9 Tillgänglighet

Artikel 10 Rätten till liv

Artikel 11 Risksituationer och humanitära nödlägen

Artikel 12 Likhet inför lagen

Artikel 15 Rätt att inte utsättas för tortyr eller grym, omänsklig eller förnedrande bestraffning

Artikel 16 Rätt att inte utsättas för utnyttjande, våld eller övergrepp

Artikel 17 Skydd för den personliga integriteten

Artikel 18 Rätt till fri rörlighet och till ett medborgarskap

Artikel 19 Rätt att leva självständigt och att delta i samhället

Artikel 20 Personlig rörlighet

Artikel 21 Yttrandefrihet och åsiktsfrihet samt tillgång till informationen

Artikel 22 Respekt för privatlivet

Artikel 23 Respekt för hem och familj

Artikel 24 Utbildning

Artikel 25 Hälsa

Artikel 26 Habilitering och rehabilitering

Artikel 27 Arbete och sysselsättning

Artikel 28 Tillfredsställande levnadsstandard och social trygghet

Artikel 29 Deltagande i det politiska och offentliga livet

Artikel 30 Deltagande i kulturliv, rekreation, fritidsverksamhet och idrott

Mål och åtgärder för Torsås kommun

De mål och åtgärder som beskrivs i planen är de som förvaltningar, helägda bolag och övriga verksamheter ska arbeta med under planperioden 2012-2015

Avgränsningar

Programmet redovisar både konkreta åtgärder och långsiktiga ambitioner inom funktionshinderområdet. Det är fokuserat på att undanröja de hinder som fortfarande finns kvar för att människor med funktionsnedsättning skall kunna bli delaktiga i samhällslivet på sina villkor. Eftersom funktionsnedsättningar kan vara av många olika slag och variera i omfattning finns det ett stort antal olika diagnoser och benämningar på olika nedsättningar. Programmet tar inte upp enskilda diagnosgruppers särskilda behov. Programmet beskriver inte heller de individuella insatser som människor med funktionsnedsättning erhåller via lagstiftning på området. Det är en förutsättning för en väl fungerande och effektiv handikappolitik att de individuellt inriktade insatserna är av tillräcklig omfattning och att de håller en god kvalitet. Det funktionshinderpolitiska programmet skall därför inte ses som en ersättning av gällande lagstiftning på området (Skollagen, Socialtjänstlagen, Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, Hälso- och sjukvårdslagen, Plan och bygglagen med flera), utan som en tolkning och precisering av kommunens mer generella ambitioner på funktionshinderområdet.